

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Prænotanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

4. Lex reddens actum illicitum, non hoc ipso facit invalidum.
5. Lex irritatoria alia pœnalis, alia purè irritatoria.
6. Lex irritatoria non semper obligat ad omissionem actus invalidati.
7. Lex irritatoria obligat, ne ex tali actu querantur fructus & effectus.
8. Irritatio pœnalis saepe sortitur effectum primum post iudicis sententiam.
9. Lex purè irritatoria habet effectum ante iudicis sententiam.
10. Presumptio alia periculi, alia facti.
11. Etiam si presumpcio juris in particulari casu fallat, non obest legi.
12. Demonstratur exemplis.
13. Leges in presumptione facti fundatae non obligant, si fallat presumpcio.
14. Corollaria.

§. I.

Prænotanda.

1. Notandum primò. Intuitu boni publici posse per humanam legem adimi liberam potestatem ad faciendum aliquem actum; ita ut talis actus pro invalido habeatur: libertas quippe sive potestas homini competens ad quosdam actus iure naturæ non imperatos, sed duntaxat permisos, lege humana limitari, vel adimi potest, prout communi bono expediens visum fuerit, veluti contingit in impedimentis matrimonii, & contractu pupilli, ubi pupillus ad contrahendum, & certæ personæ inhabiles redduntur ad matrimonium; & ejusmodi lex vocatur irritatoria.
2. Notandum secundò. Actum à lege dupliciter irritari posse: primò, ut lex decernat actum à iudice irritandum, quod fit, cum verba irritatoria ponuntur in futuro, vel imperativo: e. g. *rescindatur, infirmetur* &c. cujus exemplum habetur in l. 2. & 5. C. de *rescind. vend.* & hoc casu effectus ex ejusmodi actu consequentes solum causantur à die datæ sententiæ. Secundò, ut lex per semetipsam actum irriter, prout fit à Tridentino, cum matrimonium sine parochi & testibus clam contractum declarat nullum; cum Religiosa professio facta ante expletum probationis annum declaratur nulla: quæ irritatio colligitur ex verbis de præsentibus, quibus actus non tantum prohibetur, sed etiam irritatur, v. g. *actus sit ipso jure nullus, ipso facto irritus*, &c. nuda quippe prohibitio actum solummodo reddit illicitum, non etiam invalidum, per c. ad *Apostolicam de Regular.* Ubi Innocentius III. dicit: *Multa fieri prohibentur, quæ, si facta fuerint, obveniunt firmitatem.*
3. Notandum tertio. Actum à lege aliquando tantum civiliter, aliquando etiam naturaliter irritari. Civiliter tantum irritatur, quando tollitur omnis obligatio & actio, quæ ex illo actu oriri posset in foro externo, ac si actus foret naturaliter nullus: quantumvis in foro conscientiæ nihilominus remaneat validitas, & obligatio naturalis cum effectibus, ex ejusmodi actu, vel contractu oriundis: quo modo in jure invalidatur lusus alearum, & in multorum sententia testamen-

R. P. Mezg. Schol. Tom. II.

tum carens debitis solemnitatibus. Naturaliter etiam invalidatur actus, quando ipsius valor ita per legem destruitur, ut neque in foro conscientiæ aliquam obligationem & effectum possit parere, velut est irritatio matrimonii cum impedito dirimente contracti, professionis emissæ ante completum 16. ætatis annum, &c.

Notandum quartò. Non eo ipso, quòd lex actum aliquem prohibeat & reddat illicitum, eundem etiam irritare & invalidum reddere; sed hoc esse specialiter exprimendum per clausulam irritantem: nam rationes illiciti & invalidi sunt à se mutuo separabiles; unde in c. ad *Apostolicam de Regularibus*, dicitur: *Multa fieri prohibentur, quæ tamen facta tenent.* Sicut matrimonium cum simplici voto castitatis contractum licet sit illicitum, est tamen validum.

Nec obstat in contrarium l. non dubium. C. de leg. & Constitut. Principum. *Ea, quæ lege fieri prohibentur, si fuerint facta, non solum inutilia, sed pro infectis etiam habeantur* &c. Ex l. 6. C. de pactis. *Pacta, quæ contra leges constitutionesq. vel contra bonos mores sunt, nullam vim habere, indubitanter juris est.* Nam Respondeo, plus ex his non inferri aut significari, quàm actus contra legem factos esse annullandos per iudicis sententiam, juxta c. *vides. dist. 10. ibi: Quicquid contra legem accipitur, per legem dissolvitur.* Item, ejusmodi actus dicuntur *infecti*, in quantum post declaratoriam iudicis sententiam habendi sunt pro nullis non tantum à tempore latæ sententiæ, sed etiam criminis vel transgressionis commissæ, ut tradunt Molina to. 1. de just. tract. 2. disp. 88. Salas disp. 16. sect. 8. Suar. l. 5. c. 28. n. 7.

Notandum quintò. Inter leges irritantes aliam esse pœnalem, aliam verò purè irritativam. Pœnalis est, quando irritatio statuitur in odium transgressoris, quemadmodum lex irritans matrimonium ob uxoricidium, vel adulterium cum promissione futuri conjugii, & collationem beneficii ob simoniam commissam: Alia est purè irritativa, quæ non necessario supponit actum malum, sed potius intendit favorem boni communis, aut privati: ut quando irritatur testamentum factum sine certa solemnitate, professio emissæ ante completos 16. annos, contractus pupillorum &c. Quibus positus sit

§. II.

Resolutio de lege irritante.

CONCLUSIO PRIMA. *Lex purè irritatoria non obligat in conscientia ad omissionem actus invalidati, nisi cum vel a legislatore expresse intenditur, vel suppositi à ejusmodi irritatione, actus specialem induit rursus in eundem.* Ita Suar. l. 5. c. 20. Aug. à V. M. disp. 4. q. 4.

Ratio primi est: quia legislator generalem & naturalem obligationem ad sibi præcipienti parendum potest determinare vel ad actus omissionem, vel ad irritationem, vel ad alterutrum disjunctivè, prout in simili dictum est de lege pœnali: nisi igitur de ipsius intentione expresse constet, præsumitur id, quod est minus & favorabilius, nempe quòd solum voluerit irritare actum, non etiam facere illicitum: cum esse illicitum &

Rr 2

invali-